

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Underskott och besparingar i nämnden

Svar på skrivelse från Abdo Goriya (S), Jackie Nylander (V) och Stefan Nilsson (MP)

Förvaltningens förslag till beslut

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Sammanfattning

Genom skrivelsen får förvaltningen i uppdrag att lämna en beskrivning vilka följder det ekonomiska läget kommer att få i form av personalneddragningar och andra besparingsåtgärder samt vad detta får för konsekvenser för brukarna och kvaliteten i verksamheten.

Sammantaget beräknas nämndens besparingskrav och omvärdringsbehov i budget 2010 till i storleksordningen 60 mnkr. Utgångspunkten för budgetplaneringen har varit att slå vakt om nämndens kärnuppdrag dvs. insatser för utsatta barn och unga, hemlösa, våldsutsatta kvinnor och inte minst människor som står utanför arbetsmarknaden. De besparingar som nämnden beslutat tar i första hand sikte på administrativa och stödjande funktioner samt på insatser som ligger vid sidan om kärnuppdraget och myndighetsutövningen. Förvaltningen bedömer att kvaliteten i verksamheterna kan upprätthållas.

Bakgrund

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnade vid sammanträdet 22 oktober skrivelse om underskott och besparingar i nämnden från Abdo Goriya (S), Jackie Nylander (V) och Stefan Nilsson (MP) till förvaltningen för beredning.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen.

Skrivelsen i sammanfattning

Av månadsrapporten för september 2009 framgår att flera av verksamheterna har stora underskott. Det gäller bland annat enheten för hemlösa, boende- och behandlingsenheten, START Stockholm och familjerådgivningen. Underskotten kan leda till stora besparingar som kommer att gå ut över såväl brukare som personal.

Förvaltningen får i uppdrag att lämna en beskrivning vilka följder det ekonomiska läget kommer att få i form av personalneddragningar och andra besparingsåtgärder samt vad detta får för konsekvenser för brukarna och kvaliteten i verksamheterna.

Förvaltningens synpunkter

Frågeställningarna i skrivelsen har hanterats i arbetet med budget och verksamhetsplan för 2010. Nämnden beslutade 15 december 2009 om budget och verksamhetsplan för 2010, dnr 1.2-0840/2009. Redovisningen nedan utgår från denna. Förvaltningen bedömer att kvaliteten i verksamheterna kan upprätthållas utifrån nämndens beslut om budget och verksamhetsplan 2010.

Nämndens ekonomiska förutsättningar 2010

Nämnden har under 2009 arbetat med att minska underskotten genom budgethållningsåtgärder. Nämndens budget 2010 innehåller betydande riktade satsningar. Arbetsmarknadsinsatserna har hög prioritet. Vidare förstärks insatserna mot hindersrelaterat våld och hemlöshet. Den påbörjade utvecklingen av insatserna för utsatta barn och unga fortsätter och bl.a. genomförs en omfattande kompetensutveckling för utredande socialsekreterare.

Budgeten för 2010 ökar med 47,9 mnkr netto jämfört med 2009. Nämnden får en ökad kostnadsram för; fler aspiranter till Jobbtorg Stockholm 53,3 mnkr, insatser för arbetslösa ungdomar 13,0 mnkr, insatser mot hemlöshet 8,0 mnkr, barnuppdra-

get i Stockholms socialtjänst - BUSS 7,0 mnkr, projekt mot hedersrelaterat våld - Hedersam 5,0 mnkr, familjerådgivning 2,5 mnkr, projekt mot felaktiga utbetalningar – FUT 2,0 mnkr, socialinspektörer inom individ- och familjeomsorgen 2,0 mnkr, förebyggande åtgärder mot vräkning 1,0 mnkr, central förmedlingsgrupp 1,0 mnkr, upphandling inom ramen för lagen om valfrihetssystem – LOV 0,5 mnkr, övertagande av verksamhetssystemet FLAI 0,5 mnkr samt Nelson Mandelapriset 0,2 mnkr.

Nämndens kostnadsram minskar med; bidrag till Jobbtorg Stockholm 20 tkr/individ som får arbete/sfi/praktik (beräknat på 1000 st) 20,0 mnkr, genomförd utbildning för arbete med barn och ungdomar 10,0 mnkr samt besparingar för införande av gemensam administration, minskad sjukfrånvaro, införande av e-tjänster och generell effektivisering motsvarande 17,1 mnkr.

Nämnden får också ett ökat intäktskrav på 1,0 mnkr för familjerådgivning

Omprioriteringar och förutsättningar

Nämnden åläggs i budget 2010 en generell besparing om 14,1 mnkr och riktade administrativa besparingar 3,0 mnkr. Nämnden ska också inom ram finansiera pris- och löneökningar som beräknas till ca 24 mnkr. Till detta ska läggas att nämnden vid ingången av 2010 har att hantera ingående obalanser i verksamheten bl.a. beroende på vikande efterfrågan på institutionsplatser och budgetöverskridanden inom områdena hemlöshet och ledsagarservice.

Sammantaget beräknas nämndens besparingskrav och omdisponeringsbehov till i storleksordningen 60 mnkr. Utgångspunkten för budgetplaneringen 2010 har varit att slå vakt om nämndens kärnuppdrag dvs. insatser för utsatta barn och unga, hemlösa, våldsutsatta kvinnor och inte minst människor som står utanför arbetsmarknaden. De besparingar som beslutats tar i första hand sikte på administrativa och stödjande funktioner samt på insatser som ligger vid sidan om kärnuppdraget och myndighetsutövningen. Den pågående omstruktureringen inom institutionsvården innebär att nämnden under 2010 inom ram måste hantera en omfattande övertalighet. Bedömningen är att övertaligheten kan komma att uppgå till ca 70 personer.

Stadens kostnader för IT-system, licenser och kommunikation har ökat kraftigt. Orsaken är bl.a. att ett antal funktioner som tidigare bedrivits i projektform nu permanentats. Kostnaderna sprids på stadens förvaltningar. Enligt prislistan för

2010 ökar kostnaderna för nämnden med 3,0 mnkr eller 86 procent. Kostnadsökningen har medfört omprioriteringar inom framförallt IT-verksamheten.

Förändringar 2010

Jourhavande kurator

Jourhavande kurator är stadens telefonjour för människor i krissituationer och tar emot ca 800 samtal per månad. De klienter som kontaktar verksamheten är ofta i hög grad i behov av psykiatriskt stöd och kan få detta stöd från landstingets psykiatriskverksamheter. Därutöver finns det ytterligare ett antal andra aktörer som agerar på området och som är aktiva under icke kontorstid, t.ex. Nationella hjälplinjen, Jourhavande medmänniska och Jourhavande präst. Socialtjänstens socialpsykiatri kan därutöver ge ett visst stöd till dessa personer.

Jourhavande kurator kan inte räknas till nämndens kärnverksamheter och har inget uppdrag som myndighetsutövare. Mot bakgrund av ovanstående har nämnden beslutat att verksamheten upphör från och med 1 februari 2010.

Uppsökarenheten för vuxna

Enheten är ett komplement till stadsdelsförvaltningarna som har ansvar för det uppsökande arbetet inom sitt stadsdelsområde. Uppsökarenheten för vuxna har under senare år drivit ett flertal olika projekt som nu avslutats. Bedömningen är att det reguljära åtagandet inte kräver befintlig bemanning. En reducering av antalet tjänster med en uppsökare och en samordnare har därför genomförts. Därutöver kommer en översyn av uppsökarverksamheterna för vuxna att genomföras.

Behandlingsenheten för alkohol- och narkotikaberoende och Prostitutionsenheten

Dessa enheter är relativt små med få anställda och ett avgränsat uppdrag. Det finns samordningsvinster att göra och de har därför lagts under en enhetschef från 1 januari 2010. Ingen ekonomisk neddragning ska göras på verksamheten, därför reserveras pengar från omstruktureringsreserven för att bevara den brukarfokuserade verksamheten i samma omfattning som tidigare. En översyn ska göras under 2010 av prostitutionsenheten för att tydliggöra deras uppdrag och målgrupp med anledning av den målgruppsförskjutning som har skett.

Familjerådgivning

Nämnden har i budget 2010 tillfört 1,5 mnkr och beräknas få ökade intäkter på 1,0 mnkr genom att avgiften för ett familjerådgivningssamtal höjs från 250 kr till 450 kr. Därmed minskar nämndens kostnader för familjerådgivning. Nämnden beräknar antalet samtal till 9 500 under 2010. Detta är betydligt fler samtal än un-

der 2008 men färre samtal än under 2009 då en del av samtalen utgjordes av en ackumulerad kö.

Enheten för hemlösa

Enheten tillförs 2010 8,0 mnkr för att stärka arbetet med målgruppen och ge förutsättningar att kunna bära kostnaderna för försörjningsstöd. Nämnden har tidigare beslutat om ett utvidgat åtgärdsprogram för Enheten för hemlösa. Arbetet fortsätter under 2010. Ramböll Management AB har fått i uppdrag att genomföra en översyn av arbetsflöden och arbetsprocesser inom EfH med metoden LEAN för att verifiera att arbetsrutiner inom enheten inte innebär dubbelarbete, säkerställa att alla aktiviteter som genomförs är till värde för klienterna och att arbetsprocesserna är ändamålsenliga. Syftet med uppdraget är att:

- kartlägga organisatoriska och administrativa kostnader och eventuella effektiviseringsmöjligheter,
- ta fram förslag till insatsområden där effektiviseringar skulle vara möjliga att genomföra samt
- identifiera lämpliga metoder

Enheten har därutöver genomfört vissa personalneddragningar för att nå en budget i balans. I huvudsak gäller det administrativa funktioner, en kontaktsekreterare 0,75 och en kassör 0,5, har dragits in.

Enheten för ledsagarservice

Nämnden har dels tidigare fastställt ett åtgärdsprogram för enheten för ledsagarservice dels beslutat att konkurrensupphandla nämndens ledsagar- och avlösarservice.

Åtgärdsprogrammet har utgått från en intern utredning som visar att enheten i jämförelse med andra utförare har en stor administrativ överbyggnad och en förhållandevis låg faktureringsgrad på månadsanställd personal. Nämndens åtgärder avser att säkra servicen till målgruppen varför besparingarna har inriktats på administrativa funktioner. Utifrån åtgärdsprogrammet har fem administratörer dragits in på enheten. Efter åtgärderna återstår sju administrativa tjänster inklusive enhetschefen.

Prioritering av arbetsuppgifter och ändrade arbetsrutiner för kvarvarande personal kommer att ske, bl.a. ändrade boknings- och bekräftelserutiner för både administrativ personal och ledsagare. Hårdare prioriteringar vad gäller hembesök kommer också att införas.

Resursteamet barn och ungdom

Nämnden har bistått stadsdelsförvaltningarna med konsultation inför valet av vårdform för barn och ungdomar med psykosociala svårigheter. Tjänsten har efter-

frågats i allt mindre grad varför nämnden beslutat att denna insats upphör. Detta har medfört en indragning av tre konsulenttjänster från årsskiftet.

Enheten för familje- och ungdomsinsatser

Inom nämndens verksamhet för familjer med barn 0 – 12 år har en förskjutning av behov skett från utredningsinsatser till stödinsatser av olika slag. För att möta detta har institutionen Järvas uppdrag ändrats från att vara en utredningsinstitution till ett stödboende. Det ändrade uppdraget kräver en lägre omsorgsnivå vilket medför en indragning av tre natttjänster.

Ytterligare personalförändringar har skett dels på verksamheten vid Surbrunnsgatan där en behandlingsassistenttjänst dragits in och dels på Duvnäs föräldrastöd där ytterligare en behandlingsassistenttjänst dragits in.

Vid Saimagatans behandlingsboende, inom BAS verksamhet har efterfrågan på platser blivit allt mindre, varför fortsatt verksamhet inte är motiverad. Nämnden har därför beslutat om indragning av personal med sex tjänster.

Boende- och behandlingsenheten

Enheten står inför stora förändringar. Efterfrågan på enhetens platser har minskat kraftigt och vid ingången av året hade enheten en överkapacitet på ca 125 platser.

Den stora överkapaciteten gör att verksamheterna måste genomföra stora rationaliseringar vilket kommer att leda till stor övertalighet. Alla verksamheter påverkas. Förändringarna kan också under en övergångsperiod innebära lägre intäkter för berörda verksamheter såväl som ökade kostnader för avveckling och omstrukturering.

Ytterligare åtgärder för att motsvara det framtida uppdraget kommer att vidtas för att möjliggöra att nämnden har det antal platser som motsvarar efterfrågan och därmed uppnå budgetbalans. Det totala antalet platser där drogfrihet krävs kommer att reduceras och istället sker en utökning av antalet platser i lågtröskelboenden.

Behandlingshemmet *Östagården* har under 2009 haft en beläggning på ca 60 procent, att jämföra med budgeterad beläggning på 85 procent. Bedömningen är att efterfrågeminskningen kommer att bestå. Nämnden har beslutat att behandlingshemmet Östagården och dess 13 platser avvecklas.

Västberga Gård och Älvis/Linden har under hösten 2009 omstrukturerats till ett stödboende med drogtolerans med 69 platser. Bakgrunden är Enhetens för hemlösa behov av stödboendeplatser till lägre kostnad för en svårplacerad målgrupp. Effekterna av omstruktureringen kommer att följas upp tillsammans med Enheten för hemlösa när det gäller målgrupp, efterfrågan, struktur och regler för boende. Omstruktureringen av *Västberga Gård och Älvis/Linden* fortsätter.

Basboendets och Triadens målgrupp är densamma som det nya stödboendet *Älvis/Linden*. Det innebär att det nya boendet kommer att kunna erbjuda platser i en prisnivå som är betydligt lägre än vårddygnspriset för platser vid Triaden och Basboendet. Nämnden bedömer att efterfrågan på dessa institutioner kommer att minska kraftigt. Även lågtröskelboendet Basboendet och dess 12 platser har avvecklats liksom lågtröskelboendet Triaden och dess 19 platser.

Västberga Gårds platser för utredning och motivation samt *Älvis/Lindens* platser för bedömning kommer att reduceras och samordnas på en gemensam adress. Efterfrågeminskningen på behandlingsprogrammen bedöms kvarstå. Den pågående översynen av form och omfattning av programmen kommer därför att innebära förändringar som är planerade under år 2010.

Bandhagshemmet och Ankaret är de två verksamheter som erbjuder stödboende med krav på drogfrihet för personer med missbruksproblem i kombination med psykisk störning. Båda verksamheterna har mött en minskad beläggningsnivå under 2009, minskningen bedöms kvarstå. För att åstadkomma en rationell verksamhet undersöks nu möjligheten att lägga samman institutionerna.

Västan är ett stödboende för kvinnor som under 2009 haft en beläggning på 62 procent att jämföra med en budgeterad beläggning på 85 procent. Ledningen för Boende- och behandlingsenheten har i uppdrag att tillsammans med kriminalvården och landstingets beroendevård, undersöka förutsättningarna för att omstrukturera *Västan* till ett behandlingshem för kvinnor i underhållsbehandling. Behov av en sådan verksamhet har påtalats från dessa samarbetspartners, som i övrigt medverkar till placeringar på ett flertal av enhetens andra institutioner. *Västans* stödboende för kvinnor, med 12 platser, omstruktureras alternativt avvecklas.

Administrativa funktioner

För att möta generella besparingar och höjda kostnader för stadens gemensamma IT-funktioner kommer förändringar att genomföras inom de administrativa funktionerna. Sex tjänster inom administrationen har dragits in; två nätverks-

administratörer, en arkivassistent, en receptionist och två handläggare. En minskad omfattning i köp av IT-konsulter, andra konsulter samt varor och tjänster kommer att göras. Därutöver kommer centralt finansierade insatser inom personalområdet att begränsas.

Lokalförändringar

Ovan beskrivna förändringar medför omstrukturering av lokaler. I de fall institutioner läggs ned uppstår i flertalet fall kostnader för tomgångshyror. Kostnaderna för lokaler, flytt och eventuella återställningskostnader beräknas uppgå till ca 4,0 mnkr

Sammanställning över personalförändringar 2010

Personalleddragningar inom förvaltningen 2010 fördelar sig enligt följande:

	<i>Antal tjänster</i>
Enheten för hemlösa	2,00
Enheten för ledsagarservice	5,00
Jourhavande kurator	2,55
Uppsökarenheten	2,00
Boende- och behandlingsenheten	68,20
Boende- och behandlingsenheten (beslutade 2009)	18,63
Enheten för familje- och ungdomsinsatser	11,00
Resursteamerna för barn och ungdom	3,00
Kansliavdelningen	6,00
Avdelning för stadsövergripande frågor	1,00
<i>Summa</i>	<i>119,38</i>

Parallellt med dessa neddragningar genomförs en förändring av Västberga/Älvis/Linden till Västberga boende, Västberga utredning och motivation och Västberga behandling. 32 tjänster nyinrättas inom dessa verksamheter.

Med anledning av det ökande antalet domar till Ungdomstjänst, har denna verksamhet vid BAS förstärkts med en socialsekreterare.

Nämndens faktiska övertalighet beräknas för 2010 uppgå till ca 70 personer.

För att möta omstruktureringsskostnader för personal och lokaler samt andra oförutsedda kostnader som kan komma att uppstå har 24,0 mnkr avsatts.

Stöd till utomstående organisationer

Anslaget för stöd till utomstående organisationer har reducerats med 2,8 mnkr för 2010 genom att bidraget till Stiftelsen Hotellhem minskas med 1,5 mnkr och bidraget till Bosse Råd och Stöd minskas med 1,2 mnkr (halvårseffekt 2010 0,6

mnkr). Därutöver minskas de administrativa kostnaderna med 0,2 mnkr. Övriga besparingar täcks av organisations- och föreningsutskottet tidigare beslutat avvecklat stöd.

Anslaget till Stiftelsen Hotellhem består dels av sociala merkostnader för arbetet med hemlösa med 18,0 mnkr, dels för hotellhem för barnfamiljer med 7,2 mnkr. Till de sociala merkostnaderna räknas insatser för boende för hemlösa, finansiering av Hotellhems konsulentexpedition samt gemensamhetsytor. Förvaltningen menar att besparingen bör tas ut genom en reduktion av konsulentexpeditionen samt genom yteffektiviseringar.

Nämndens avtal med Bosse Råd och Stöd löper ut 30 juni 2010. Som en följd av skatteväxlingen vid kommunaliseringen av omsorgen omfattar nuvarande avtal även övriga kommuner i länet. Den interkommunala överenskommelsen upphör 31 december 2009. Inför ett nytt avtal avser förvaltningen att säkra verksamheten för stockholmare - i nuläget 55 procent av kundkretsen. Förvaltningen menar mot denna bakgrund att en besparing om 1,2 mnkr kan göras på anslaget.

Bilaga

Skrivelse om underskott och besparingar i nämnden från Abdo Goriya (S), Jackie Nylander (V) och Stefan Nilsson (MP)